

Aftenposten 8. juni 1991

Statsminister Gro Harlem Brundtland:

TIL BESTE FOR BARNA

Tidligere denne uken fikk vi høre i morgennyhetene at et forskningsprosjekt viser at flere småbarnsforeldre enn før ville foretrekke økte kontantoverføringer fremfor full barnehagedekning. Ønsket om kontantstøtte er sterkest blant dem som mest direkte vil tjene på en slik ordning, småbarnsforeldre uten barnehageplass og éninntektsfamilier.

Dette er forståelig. Mange småbarnsfamilier er hardt presset økonomisk. De føler at hverdagen sliter både på tid og krefter. Heldigvis er debatten om småbarnsfamiliens kår nå blitt så nyansert at jeg ikke tror dette vil føre til en gjenoppblomstring av den altfor enkle problemstillingen: Skal vi satse på utbygging av barnehager eller tid til omsorg i hjemmene? Svaret er jo, at vi trenger begge deler.

Interessant er det derfor å merke seg svarene, når småbarnsforeldrene blir spurt hva som er viktigst å få gjennomført, utvidelse av barnehagetilbudet, utvidelse av lønnet svangerskapspermisjon til ett år eller innføring av en kontantstøtte på 10.000 kroner.

Nesten halvparten av småbarnsmødrene ønsker utvidelse av svangerskapspermisjonen, mens bare 14 % av dem prioriterer kontantstøtte. Blant småbarnsfedrene finner man en større andel som prioriterer kontantstøtte, men også her prioriteres svangerskapspermisjon og videre utbygging av barnehagetilbudet høyest.

Vi ser altså det ingen kan forbauses over: Småbarnsforeldrene velger det som mest direkte letter deres egen situasjon. Det er altså ikke slik at unge foreldre ikke ønsker barnehageplass eller ikke ønsker å være i lønnet arbeid. De fleste ønsker å kombinere barn og arbeid og er på leting etter ordninger som er tilpasset egen livssituasjon.

Det har aldri vært noe mål at alle foreldre med små barn skal arbeide full tid. At de skal tvinges inn i et andpustent kappløp mellom arbeidsplass og barnehage eller dagmamma. Poenget må være at både barn og foreldre gis mulighet til større fleksibilitet.

Regjeringen har satt bedring av barns oppvekstvilkår som et av sine fremste mål, i tillegg til sysselsetting og miljøspørsmål. Vi har fulgt opp med en sterk økning av bevilgningene til ulike tiltak for å bedre barnefamilienes kår, og heldigvis fått støtte av et nokså stort flertall i Stortinget.

Raskere utbygging av barnehager er gitt høy prioritet. Den forrige arbeiderpartiregjeringen trappet opp til 10 000 nye plasser årlig, og vår nye Regjering har satt seg enda mer ærgjerrige mål med 15 000 plasser i året. Statens andel av utgiftene er trappet ganske sterkt opp for å gjøre det lettere for kommunene å følge opp. Den faktiske gjennomføringen er opp til den politiske vilje i hver enkelt kommune, og bør nå stå sentralt i valgkampen frem mot høsten.

Regjeringen har også startet et utviklingsprogram i 40 kommuner for å finne frem til fleksible barnehagemønstre, best mulig tilpasset lokale behov og muligheter. Vi ser for tiden nøye på lover og regler som kanskje medfører unødvendige problemer. Denne uken vedtok Stortinget våre forslag til endringer i Barnehageloven - disse vil gi større fleksibilitet.

Men barnehager er bare en av bærebjelkene i familiepolitikken. Foreldrenes mulighet til selv å ta omsorg for sine barn er en annen viktig bjelke. Det mest presserende behovet er lenger fødselspermisjon. Målet er foreldrepermisjon i ett år med 80 % lønn, eller 42 uker med full lønn innen 1994. I april i år gjennomførte vi 38 uker med 80 % lønn eller 30 uker med full lønn, i tillegg til 2 uker lønnet permisjon før fødselen. Vi er dermed ikke så langt fra målet.

Vi arbeider også med å gi 6-åringene innpass i skolen, først gjennom barnehagetiltak og fritidsordninger, etter hvert med senking av skolealderen. Kombinasjonen av økt permisjon for foreldrene og tilbud til 6-åringer i skolene, reduserer behovet for barnehageutbygging. Dette er eksempel på en bruk av virkemidler som er godt tilpasset barnas behov på forskjellige alderstrinn. Sammen med de skolefritids-ordninger som Regjeringen nå åpner for, gir dette et godt omsorgstilbud til barn helt opp til 10 år.

Barnetrygden er en viktig del av overføringene til barnefamilie. Barnetrygden har økt betydelig mer enn prisstigningen, og fra 1991 har vi innført en ytterligere økning for barn under 3 år. Det er for familier med små barn at skoen trykker hardest. Det er disse familiene som har størst behov for reell valgfrihet mellom omsorg i hjemmet og lønnet arbeid utenfor hjemmet.

Skal vi make en innsats som monner for dem som trenger det mest, kan vi ikke behandle alle grupper likt. Vi er kommet et stykke på vei med å utvikle ulike virkemidler for forskjellige aldersgrupper og forskjellige omsorgsbehov. Vi må allikevel erkjenne at det tyvende århundre ikke ble det barnets århundre som mange utropte det til. La oss nå bruke nittårene til å gjøre noe med det!